THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

פולער טעקסט פונ׳ם באריכט פון סער דזשאן ה. סימפסאן

לאנדאן, אקט. 20 (איטא). — די אפ־שטעלונג פון דער אידישער אימיגראציע קיין פאלעסטינע ביז עס וועט אין קומענדיקן יאר געגרינדעט ווערן א צענטרום פון לאנד ווערט רעפאָרמענדירט אין דעם רעפארט פון סער דזשאן סימפסאן, וואס אין צוגעשטעלט געווארן צו דער ענגלישער רעגירונג. אין דעם רעפארט ווערט שטארק קריטיקירט די מעטאדן וואס זיי נען ביז איצט אנגעווענדעט געווארן פון די אידישע אינסטיטוציעס אין באצוג צו דער קאלאניזאציע און אימיגראציע אין פאלעסטינע.

דער לאנג דערווארטערטער באריכט פון סימפסאנען, וועלכער איז מיט איר נקע חדשים צוריק געשיקט געווארן דורך דער ענגלישער רעגירונג קיין עלעסטינע, כדי דארט אויסצוקומען־שן אין לאנג, איז היינט פארעפנטלאכט געווארן פון דער ענגלישער רעגירונג בנוגע איר ציקונסטיגער פארטיי אין פאלעסטינע. דער סטייטמענט פון דער ענגלישער רעגירונג איז הויפטזאכלאך באזירט אויף דעם באריכט פון סער דזשאן סימפסאן.

"עס איז ניט יושר/דיק, — זאגט דער באריכט פון סימפסאנ׳ען, — אז בעת עס זיינען פאראן אין פאלעסטינע אראב־ישע ארבעטסלאזע ארבעטער, זאלן אימי־פארטירט ווערן אידישע ארבעטער פון אויסלענדישע לענדער, כדי צו פארנעמען די פרייע ארבעטס שטעלעס". סימפסאנ׳ס רעקאמענדירט דערויבער אפ־וישטעלן די אימיגראציע קיין פאלעסטי־נע, ביז עס וועט פארגעזעהן ווערן דער צענזוס און נאכדעם וועלן אנגענומען וועלן די פארשיידענע שריט כדי צו קלאר־גיזירן די אראבער, וואס וועלן שאפן א מעגלאכקייט פאר מער קלאנסיסן.

סימפסאנס באריכט רעקאמענדירט־נ־פ בלויז די פאלשטענדיקע אפשטעלונג פון דער אידישער אימיגראציע, נאר ער פאר־דערט אויך, אז באזונדער, וועלכע האבן ביז איצט זיך געקאנט באזעצן אין לאנד, אויב זיי האבן דערווענדעט, זאל־באטראכט ווערן אלס פערזאנען, וועל־כע זיינען אריינגעקומען אין לאנד אומ־לעגאל און זיי זאלן באזייטיקט ווערן פון לאנד. סימפסאנ׳ס רופט אן דער דזשאן בא־זוכער מיט דעם נאמען "פסעדארייזנ־דער".

אפשטעלנדיק זיך אויף דעם אידישן לאנד־איינקויף אין פאלעסטינע, פאר־דאמט סימפסאנ׳ס באריכט, דעם אופן ווי אזוי דער אידישער נאציאנאל פאנד (קרן קימת) האט נעקויפט אדער אפגע־רונגען באדן. דער באריכט באייינכנט דעם דאזיקן אופן פון אידישן לאנד איינ־קויף אלס "אומגעווינשן און זאל ראדי־קאל געענדערט ווערן". די איצטיקע מע־טאדן פון דער אראבישער קולטיווירונג לאזן ניט איבער גענוג לאנד שטח, וואס־ער בעת א אפמיליע נוטיקט זיך אין 130 דונאם לאנד כדי צו מאכן א לעבן; זיינען פאקטיש בלויז פאראן 90 דונאם לאנד פאר א פאמיליע, אזוי ארום בלויז בען 29.4 פראצענט פון די אראבער אן לאנד.

אין דער זעלבער צייט, האלט סימפ־סאן, אז פארשיידענע אידישע אינסטי־טוציעס אין פאלעסטינע באזיצן גענוג רע־זערוו לאנד וואס איז ניט אנטווידקלט און וואס גיט זיי א מעגלאכקייט אנצוגיין מיט זייער טעטיקייט אן שום אונטער־ברעכונג. סימפסאנ׳ס פארגעשלאגענער אלגעמיינער פלאן פון אנטווידקלונג איז כמעט אויסשליסלאך פאר דעם בענעפיט פון די אראבער און בעדואינער.

סימפסאן דריקט אויס באדויערן וואס א טייל פון דעם וואסער וואס איז נוי־טיק פאר דער באוואסערונג פון לאנד, נעפינט זיך איצט אונטער א קאנצעסיע און ער שלאגט פאר אז עס זאלן אנגע־נומען ווערן שריט כדי צו פארזיכערן א צופרידנשטעלונדע אראנזשירונג מיט דעם קאנצעסיאנער. כדי צו אנטווידקלן דאס לאנד שלאגט סימפסאן פאר צו באר־שטימען א קאמיסיע, וואס זאל באשטיין פון איין ענגלענדער, א איד און אן אראב־בער. ער ראט אויך, אז די דריי איצטי־קע וויינשפטלאכע עקספערימענטאלע סטאנציעס וואס ווערן אנגעפירט דורך דער רעגירונג, דורך דער אידישער אגענ־טור און דורך דעם העברייאישן אוניווער־סיטעט, זאלן פאראייניקט ווערן.

סימפסאן ווייזט אויניקע מאל אז אין זיין באריכט אויף דער וויכטיקייט צו שאפן קאאפעראציע צווישן דער אידישער אגענטור און דער רעגירונג, ספעציעל בדי צו דערגרייכן א געדיכטע קאלאניזאציע, כאטש ער מאכט קלאר, אז ער זעט איין אז די אראבער וועלן דערפון הויפטזעכ־לאך געניסן.

צום סוף פון זיין באריכט ווייזט סימפ־סאן אן אויף די גרויסע שווערקייטן פון דעם מאנדאט און ספעציעל אויף דעם אר־טיקל פון דער מיטגלידער אפשטימונג (קרן קימת) האט נעקויפט אדער אפגע־רונגען באדן. דער באריכט באייינכנט דעם דאזיקן אופן פון אידישן לאנד איינ־קויף אלס "אומגעווינשן און זאל ראדי־קאל געענדערט ווערן". די איצטיקע מע־טאדן פון דער אראבישער קולטיווירונג לאזן ניט איבער גענוג לאנד שטח, וואס־ער בעת א פאמיליע נוטיקט זיך אין 130 דונאם לאנד כדי צו מאכן א לעבן; זיינען פאקטיש בלויז פאראן 90 דונאם לאנד פאר א פאמיליע, אזוי ארום בלויז בען 29.4 פראצענט פון די אראבער אן לאנד.

אין דער זעלבער צייט, האלט סימפ־סאן, אז פארשיידענע אידישע אינסטי־טוציעס אין פאלעסטינע באזיצן גענוג רע־זערוו לאנד וואס איז ניט אנטווידקלט און וואס גיט זיי א מעגלאכקייט אנצוגיין מיט זייער טעטיקייט אן שום אונטער־ברעכונג. סימפסאנ׳ס פארגעשלאגענער אלגעמיינער פלאן פון אנטווידקלונג איז כמעט אויסשליסלאך פאר דעם בענעפיט פון די אראבער און בעדואינער.

סימפסאן דריקט אויס באדויערן וואס א טייל פון דעם וואסער וואס איז נוי־טיק פאר דער באוואסערונג פון לאנד, נעפינט זיך איצט אונטער א קאנצעסיע און ער שלאגט פאר אז עס זאלן אנגע־נומען ווערן שריט כדי צו פארזיכערן א צופרידנשטעלנדע אראנזשירונג מיט דעם קאנצעסיאנער. כדי צו אנטווידקלן דאס לאנד שלאגט סימפסאן פאר צו באר־שטימען א קאמיסיע, וואס זאל באשטיין פון איין ענגלענדער, א איד און אן אראב־בער. ער ראט אויך, אז די דריי איצטי־קע וויינשפטלאכע עקספערימענטאלע סטאנציעס וואס ווערן אנגעפירט דורך דער רעגירונג, דורך דער אידישער אגענ־טור און דורך דעם העברייאישן אוניווער־סיטעט, זאלן פאראייניקט ווערן.

סימפסאן ווייזט אויניקע מאל אז אין זיין באריכט אויף דער וויכטיקייט צו שאפן קאאפעראציע צווישן דער אידישער אגענטור און דער רעגירונג, ספעציעל בדי צו דערגרייכן א געדיכטע קאלאניזאציע, וואס מען זאל אנערקענען אז דער אידישער אגענ־טור האט דערגרייכט א קריטישע שטופע פון דער אינטערנאציאנאלער אנטווידקלונג. פון די אידישע פעלד פון פערזאנען וואס זיי־נען אריינגעלאזן געווארן וועלכע, אויב אלע פאקטן וואלטן געווען באוויזן גע־ווארן, האבן ניט געדארפט באקומען קיין גרויסע אונטערשטיצונג פון אנבאראטכט פאראנטווארטלאכקייט אונטער דעם מאנ־דאט, איז עס נויטיק פאר דער פאלעס־טינער רעגירונג צו זיין דער באשטימטער אוטאריטעט אין אימיגראציע פראגן האנ־בענדיק ספעציעל אין זיינען די נאענטע שייכות צווישן אימיגראציע און לאנדס אנטווידקלונג פאליסי.

קיין נענינדערע פארבעסערונג אין דער עקזיסטירנדער מאשינערי סיידן א פאר־שטענדיקונג קאן געשאפן ווערן אונטער דער באשולדיקונג פון דער אידישער אגענ־טור אין פארטיאישקייט צו איין צד נען אין פארטיאישקייט צו איין צד אדער א צווייטן, נאר וואס זאלן דער־לויבן די אראבישע און אידישע באפעל־קערונגען זיך צו אנטוויקלען אין הארמא־ניע און צופרידנהייט", — דערקלערט דער סטייטמענט פון דער רעגירונג.

אויספירלאכער טעקסט פון ענגלאנדס דערקלערונג וועגן פאלעסטינער פאליסי

לאנדאן, אקט. 20 (איטא). — דאס איז דער אויספירלאכער טעקסט פון ענג־לאנד׳ס סטייטמענט בנוגע איר צוקונפטי־קער פאליסי אין פאלעסטינע:

אונטער דער קעפל "קאנסטיטוציאנעלע אנטוויקלונג" ניט דער סטייטמענט אז איבערבליק איבער דער געשיכטע פון די פארשיידענע פארמען פון קאנסטיטוציעס וואס זיינען אנגענאמען געווארן אין פא־לעסטינער אראבער זינט 1923. די ענג־לישע רעגירונג, זאגט דער סטייטמענט, האט איצט פארזיכטיק באארבעט די פרא־גע אין דעם ליכט פון דער איצטיקער לא־גע פון פראגרעס און אנטוויקלונג און מיט ספעציעלער אכטונג צו די התח־ייבות׳ן אוועקצושטעלן דאס לאנד אונ־טער אזא פאליטישן, אדמיניסטראטיוון און קאנאמישן צושטאנד, וואס וועלן פארזיכערן די אנטוויקלונג פון עלבסט רעגירנדע אינסטיטוציעס. דער סטייט־מענט לאזט וויסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן צו גרינדן א געוועצגעבנדיקע קערפערשאפט אין איינקלאנג מיט די פונקטן פון טשוירטשילדס "ווייסן פא־פיר" פון 1922, האפנדיק אז איצט וועט די רעגירונג קריגן די קאאפעראציע פון אלע שיכטן פון דער באפעלקערונג אין פאלעסטינע".

די רעגירונג מאכט קלאר אז דער וועט שטארק באר־דויערן יעדן פארזוך אפ־צושטעלן די פארוויק־לאכונג פון דער רעגי־רונגס פלאן. דער סטייט־מענט דערקלערט אז די רעגירונג האט באשלאסן אז אין דער אויספירלאכער טעקסט פון ענג־לאנד׳ס סטייטמענט בנוגע איר צוקונפטי־קער פאליסי אין פאלעסטינע:

אין איין קענן פארנרעסערטער אימיגראציעלע אנטוויקלונג" ניט דער סטייטמענט אז איבערבליק איבער דער געשיכטע פון די פארשיידענע פארמען פון קאנסטיטוציעס וואס זיינען אנגענאמען געווארן אין פא־לעסטינער אראבער זינט 1923. די ענג־לישע רעגירונג, זאגט דער סטייטמענט, האט איצט פארזיכטיק באארבעט די פרא־גע אין דעם ליכט פון דער איצטיקער לא־גע פון פראגרעס און אנטוויקלונג און מיט ספעציעלער אכטונג צו די התח־ייבות׳ן אוועקצושטעלן דאס לאנד אונ־טער אזא פאליטישן, אדמיניסטראטיוון און קאנאמישן צושטאנד, וואס וועלן פארזיכערן די אנטוויקלונג פון עלבסט רעגירנדע אינסטיטוציעס. דער סטייט־מענט לאזט וויסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן צו גרינדן א געוועצגעבנדיקע קערפערשאפט אין איינקלאנג מיט די פונקטן פון טשוירטשילדס "ווייסן פא־פיר" פון 1922, האפנדיק אז איצט וועט די רעגירונג קריגן די קאאפעראציע פון אלע שיכטן פון דער באפעלקערונג אין פאלעסטינע".

די רעגירונג מאכט קלאר אז דער וועט שטארק באר־דויערן יעדן פארזוך אפ־צושטעלן די פארוויק־לאכונג פון דער רעגי־רונגס פלאן. דער סטייט־מענט דערקלערט אז די רעגירונג האט באשלאסן אז אין דער אויספירלאכער טעקסט פון ענג־לאנד׳ס סטייטמענט בנוגע איר צוקונפטי־קער פאליסי אין פאלעסטינע:

"אונטער דער קעפל "קאנסטיטוציאנעלע אנטוויקלונג" ניט דער סטייטמענט אז איבערבליק איבער דער געשיכטע פון די פארשיידענע פארמען פון קאנסטיטוציעס וואס זיינען אנגענאמען געווארן אין פא־לעסטינער אראבער זינט 1923. די ענג־לישע רעגירונג, זאגט דער סטייטמענט, האט איצט פארזיכטיק באארבעט די פרא־גע אין דעם ליכט פון דער איצטיקער לא־גע פון פראגרעס און אנטוויקלונג און מיט ספעציעלער אכטונג צו די התח־ייבות׳ן אוועקצושטעלן דאס לאנד אונ־טער אזא פאליטישן, אדמיניסטראטיוון און קאנאמישן צושטאנד, וואס וועלן פארזיכערן די אנטוויקלונג פון עלבסט רעגירנדע אינסטיטוציעס. דער סטייט־מענט לאזט וויסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן צו גרינדן א געוועצגעבנדיקע קערפערשאפט אין איינקלאנג מיט די פונקטן פון טשוירטשילדס "ווייסן פא־פיר" פון 1922, האפנדיק אז איצט וועט די רעגירונג קריגן די קאאפעראציע פון אלע שיכטן פון דער באפעלקערונג אין פאלעסטינע".

אונטער דער קעפל "קאנסטיטוציאנעלע אנטוויקלונג" גיט דער סטייטמענט אז דער אויספירלאכער טעקסט פון ענג־לאנד׳ס סטייטמענט בנוגע איר צוקונפטי־קער פאליסי אין פאלעסטינע:

"אין דער קעפל "קאנסטיטוציאנעלע אנטוויקלונג" ניט דער סטייטמענט אז איבערבליק איבער דער געשיכטע פון די פארשיידענע פארמען פון קאנסטיטוציעס וואס זיינען אנגענאמען געווארן אין פא־לעסטינער אראבער זינט 1923. די ענג־לישע רעגירונג, זאגט דער סטייטמענט, האט איצט פארזיכטיק באארבעט די פרא־גע אין דעם ליכט פון דער איצטיקער לא־גע פון פראגרעס און אנטוויקלונג און מיט ספעציעלער אכטונג צו די התח־ייבות׳ן אוועקצושטעלן דאס לאנד אונ־טער אזא פאליטישן, אדמיניסטראטיוון און קאנאמישן צושטאנד, וואס וועלן פארזיכערן די אנטוויקלונג פון עלבסט רעגירנדע אינסטיטוציעס. דער סטייט־מענט לאזט וויסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן צו גרינדן א געוועצגעבנדיקע קערפערשאפט אין איינקלאנג מיט די פונקטן פון טשוירטשילדס "ווייסן פא־פיר" פון 1922, האפנדיק אז איצט וועט די רעגירונג קריגן די קאאפעראציע פון אלע שיכטן פון דער באפעלקערונג אין פאלעסטינע".

די רעגירונג מאכט קלאר אז דער וועט שטארק באר־דויערן יעדן פארזוך אפ־צושטעלן די פארוויק־לאכונג פון דער רעגי־רונגס פלאן. דער סטייט־מענט דערקלערט אז די רעגירונג האט באשלאסן אז אין דער אויספירלאכער טעקסט פון ענג־לאנד׳ס סטייטמענט בנוגע איר צוקונפטי־קער פאליסי אין פאלעסטינע:

"אין דער קעפל "קאנסטיטוציאנעלע אנטוויקלונג" ניט דער סטייטמענט אז איבערבליק איבער דער געשיכטע פון די פארשיידענע פארמען פון קאנסטיטוציעס וואס זיינען אנגענאמען געווארן אין פא־לעסטינער אראבער זינט 1923. די ענג־לישע רעגירונג, זאגט דער סטייטמענט, האט איצט פארזיכטיק באארבעט די פרא־גע אין דעם ליכט פון דער איצטיקער לא־גע פון פראגרעס און אנטוויקלונג און מיט ספעציעלער אכטונג צו די התח־ייבות׳ן אוועקצושטעלן דאס לאנד אונ־טער אזא פאליטישן, אדמיניסטראטיוון און קאנאמישן צושטאנד, וואס וועלן פארזיכערן די אנטוויקלונג פון עלבסט רעגירנדע אינסטיטוציעס. דער סטייט־מענט לאזט וויסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן צו גרינדן א געוועצגעבנדיקע קערפערשאפט אין איינקלאנג מיט די פונקטן פון טשוירטשילדס "ווייסן פא־פיר" פון 1922, האפנדיק אז איצט וועט די רעגירונג קריגן די קאאפעראציע פון אלע שיכטן פון דער באפעלקערונג אין פאלעסטינע".

צעגארטלט זיך

פון י. אייגער (ירושלים)

די ארץ־ישראל געשעענישן פון דעם נאך־מיין מיינונג דארף און קאן יעדער איד זיין א טרייער ביינגער אין זיין גע־בורטס לאנד; ער דארף פארשטארקן אין טיפער מאכן זיין קשר מיט דעם לאנד, צו וועלכן ר׳אש צוגעבונדן פון פיל דורות".

עס ווייזט אויס, אז צוליב דורכשמוג־לען דעם פאלשן פערל האט ער געמוזט נעבן ווירקלאכע. קיין איין ציוניסט דייגקט אנדערש אין לייקנט ניט אין פריינ־ציפ אז יעדע ראיד קאן און דארף זיין א טרייער ביינגער פון דעם לאנד, וואו ער וואוינט. דער ציוניזם האט זיך קיינמאל ניט געפונען אין ווירדערשפרוך מיט דעם דאזיקן פרינציפ. דאס האבן נאר אידנ־פיינט אין געוויסע לענדער געמאכט פון דעם א מיטל פאר זייער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע. דאס האבן נאר לערער אי־דענפיינט געצאפט בלוט פון זייערע קליי־נע אידישע שילער, שטעלנדיק זיי די פראגע — אויף וועמעס צד וועלן זיי שטיין אין ווייטערן אין דער ארץ־ישראל? . . . מעגלאך, אז דער טעדעטישער ציוניזם, ריכטיקער — די ציוניסטישע פראפאגאנדע האט ניט גע־לייגט גענוג אכט אויף דער דאזיקער פראג און האט ניט גענוג דערקלערט פאר־גע אין דער רעגירונג פון ארץ־ישראל כאמע, אז עס איז דא נישטא קיין שום ווירדערשפרוך. אבער שלום אש, אלנפאלס, נויטיקט זיך ניט אין אזא אויפקלערונג.

ווענן העבראייאיש האט זיך שלום אש אין דעם זעלבן אינטערוויו ארויסגעזאגט קורץ און שארף: "העבראייאיש איז א ריי־כע אין שייגע שפראך, אבער זייער אז אלטע אין שוין א טויטע" ווען מען שטעלט צוזאמען דעם "אבסטראקטן אי־דעאל בלויז פאר נייסט" און די "טויטע שפראך", בלייבן שוין טאקע פון ארץ־ישראל בלויז חורבות, און עס איז א גרויסער ספק אויב דאס אידישע פאלק, ניט נאר ציוניסטן, מסכים צו אזא סך הכל. שלום אש זעלבסט האט ניט איינמאל אנדערש אין געשריבן ווענן ארץ־ישראל אנדערש, נאר אזוי איז דאס שוין, אזוי צוגארטלט מען זיך, ווען עס בלאזט אזא ווינט.

נאר קיין גרויסן רוש, אגב, מאכט דאס ניט אויצ דעם אידישן שלב. עס איז נישט קיין איין ארץ־ישראל, ווי דאס איז מור אתאבן, עס זאל ווען ניט אין אויפ־דערן דער קאמף פאר דעם ציוניס־טישן אידעאל, אז די דאזיקע לעבנסבאוועגונג פון דעם אידישן מאלק זאל זיך ווען עס איז אביבריישן. דער ישוב אין נאך פאר־זאמדט ווענן דער אינערלאכער לאנד פון דעם ציוניזם, פון דער אראנזיאציע. אט דערנעענטערט זיך די ציט — דער אר־בעטס סעזאן פון דר פאנדן און דאס איז א לעבנס פראגע פאר דער אויפבוי פון דער לאנד — ווי די דאזיקע ארבעט וועט דורכגיין. אויב מ׳וועט דערלאזן, אז די אינערלאכע רייבונגען — טעערעטישע אין פראגראם־טעכניש זאלן ווייטער דור־ערן, און דויערן הייסט אנטוויקלען זיך, וועלן די פאנדן — דער קרן קימת און קרן היסוד — אז צווייפל געשטערט וועע־רען אין זייער ארבעט. און ווען דאס צור־קונפטיק יאר תרצ״א וועט אויף זיין א יאר מיט א עפיציט, אויב מ׳וועט ניט דערווערבן קיין נייע שחתים באז און מ׳וועט ניט קאנסאלידירן די יעניקע עקזיסטירנדע ווירטשאפטן, וועלכע נוי־טיקן זיך שטארק אין קאנסאלידאציע און אין פארלויף פון דער פאלקס־ציילונג וואס וועט אנהויבן צו באזעצן די טויזנט פאמיליעס, וועלכע זיינען זיינען שוין באר־שטימט פון קאלאניזירט צו ווערן און וואו־רטן שוין אזוי לאנג, אויב דערפילן י דאזי־קע פראגראם, דאמאלסט ווערט יד ארץ־ישראל פראגע פיל מער קאמפליצירט, ניט בלויז אין ווירטשאפטלאכן זין, נאר אויך אין פאליטישן, און דאס דארפן די פארגענדיגע ציוניסטישע רעזולטאטן אויף אזא אופן אז ארא בער אין אידן זאלן יושר/דיק באהאנדלט ווערן אונטער אומשטענדן וועלכע וועלן נישט געבן קיין גרונט פאר באשולדיקונ־גען אין פארטיאישקייט צו איין צד אדער א צווייטן, נאר וואס זאלן דער־לויבן די אראבישע און אידישע באפעל־קערונגען זיך צו אנטוויקלען אין הארמא־ניע און צופרידנהייט", — דערקלערט דער סטייטמענט פון דער רעגירונג.

אויספירלאכער טעקסט פון ענגלאנדס דערקלערונג וועגן פאלעסטינער פאליסי

לאנדאן, אקט. 20 (איטא). — דאס איז דער אויספירלאכער טעקסט פון ענג־לאנד׳ס סטייטמענט בנוגע איר צוקונפטי־קער פאליסי אין פאלעסטינע:

אונטער דער קעפל "קאנסטיטוציאנעלע אנטוויקלונג" ניט דער סטייטמענט אז איבערבליק איבער דער געשיכטע פון די פארשיידענע פארמען פון קאנסטיטוציעס וואס זיינען אנגענאמען געווארן אין פא־לעסטינער אראבער זינט 1923. די ענג־לישע רעגירונג, זאגט דער סטייטמענט, האט איצט פארזיכטיק באארבעט די פרא־גע אין דעם ליכט פון דער איצטיקער לא־גע פון פראגרעס און אנטוויקלונג און מיט ספעציעלער אכטונג צו די התח־ייבות׳ן אוועקצושטעלן דאס לאנד אונ־טער אזא פאליטישן, אדמיניסטראטיוון און קאנאמישן צושטאנד, וואס וועלן פארזיכערן די אנטוויקלונג פון עלבסט רעגירנדע אינסטיטוציעס. דער סטייט־מענט לאזט וויסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן צו גרינדן א געוועצגעבנדיקע קערפערשאפט אין איינקלאנג מיט די פונקטן פון טשוירטשילדס "ווייסן פא־פיר" פון 1922, האפנדיק אז איצט וועט די רעגירונג קריגן די קאאפעראציע פון אלע שיכטן פון דער באפעלקערונג אין פאלעסטינע".

די רעגירונג מאכט קלאר אז דער וועט שטארק באר־דויערן יעדן פארזוך אפ־צושטעלן די פארוויק־לאכונג פון דער רעגי־רונגס פלאן. דער סטייט־מענט דערקלערט אז די רעגירונג האט באשלאסן אז אין דער אויספירלאכער טעקסט פון ענג־לאנד׳ס סטייטמענט בנוגע איר צוקונפטי־קער פאליסי אין פאלעסטינע:

"אונטער דער קעפל "קאנסטיטוציאנעלע אנטוויקלונג" ניט דער סטייטמענט אז איבערבליק איבער דער געשיכטע פון די פארשיידענע פארמען פון קאנסטיטוציעס וואס זיינען אנגענאמען געווארן אין פא־לעסטינער אראבער זינט 1923. די ענג־לישע רעגירונג, זאגט דער סטייטמענט, האט איצט פארזיכטיק באארבעט די פרא־גע אין דעם ליכט פון דער איצטיקער לא־גע פון פראגרעס און אנטוויקלונג און מיט ספעציעלער אכטונג צו די התח־ייבות׳ן אוועקצושטעלן דאס לאנד אונ־טער אזא פאליטישן, אדמיניסטראטיוון און קאנאמישן צושטאנד, וואס וועלן פארזיכערן די אנטוויקלונג פון עלבסט רעגירנדע אינסטיטוציעס. דער סטייט־מענט לאזט וויסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן צו גרינדן א געוועצגעבנדיקע קערפערשאפט אין איינקלאנג מיט די פונקטן פון טשוירטשילדס "ווייסן פא־פיר" פון 1922, האפנדיק אז איצט וועט די רעגירונג קריגן די קאאפעראציע פון אלע שיכטן פון דער באפעלקערונג אין פאלעסטינע".

די רעגירונג מאכט קלאר אז דער וועט שטארק באר־דויערן יעדן פארזוך אפ־צושטעלן די פארוויק־לאכונג פון דער רעגי־רונגס פלאן. דער סטייט־מענט דערקלערט אז די רעגירונג האט באשלאסן אז אין דער אויספירלאכער טעקסט פון ענג־לאנד׳ס סטייטמענט בנוגע איר צוקונפטי־קער פאליסי אין פאלעסטינע:

"אונטער דער קעפל "קאנסטיטוציאנעלע אנטוויקלונג" ניט דער סטייטמענט אז איבערבליק איבער דער געשיכטע פון די פארשיידענע פארמען פון קאנסטיטוציעס וואס זיינען אנגענאמען געווארן אין פא־לעסטינער אראבער זינט 1923. די ענג־לישע רעגירונג, זאגט דער סטייטמענט, האט איצט פארזיכטיק באארבעט די פרא־גע אין דעם ליכט פון דער איצטיקער לא־גע פון פראגרעס און אנטוויקלונג און מיט ספעציעלער אכטונג צו די התח־ייבות׳ן אוועקצושטעלן דאס לאנד אונ־טער אזא פאליטישן, אדמיניסטראטיוון און קאנאמישן צושטאנד, וואס וועלן פארזיכערן די אנטוויקלונג פון עלבסט רעגירנדע אינסטיטוציעס. דער סטייט־מענט לאזט וויסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן צו גרינדן א געוועצגעבנדיקע קערפערשאפט אין איינקלאנג מיט די פונקטן פון טשוירטשילדס "ווייסן פא־פיר" פון 1922, האפנדיק אז איצט וועט די רעגירונג קריגן די קאאפעראציע פון אלע שיכטן פון דער באפעלקערונג אין פאלעסטינע".

די קריטישע לאגע פאר מאקדאנאלדס רעגירונג

די בריטישע ארבעטער רעגירונג אונטער פרעמיער מאקדאנאלד האט שוין דורכגעמאכט עטלאכע שווערע קריזיסן, וואס האבן איר געדראעט מיט מענס. נאר אזוי ווי די דאזיקע אפשטימונגען זיינען ניט געווען איבער פונ־דאמענטאלע פראגעס פון פאליטיק, האט די רעגירונג אראפגעשלונגען אירע דורכפאלן און האט ניט רעזיגנירט.

די רעגירונג האלט זיך איינגעלאך אזוי לאנג, ווי די ליבעראלן געפי־נען עס באקוועם צו העלפן איר האלטן זיך. זי איז שוין איינעקע מאל געראר־עטעוועט געווארן פון דורכפאל אין גאנץ ווייטיקע פראגעס, א דאנק דעם וואס א טייל פון די ליבעראלן האבן איר ארויסגעהאלפן, שטימענדיק מיט איר קעגן זייערע אייגענע חברים, וואס האבן זיך פאראייניקט מיט די קאנ־סערוואטיוון.

מיט אן ערך א יאר צוריק זיינען די ליבעראלן געווען איינמאל אין א שטימונג דורכצוואורפן די ארבעטער רעגירונג. עס האט זיך אבער דאן געמאכט אזוי, אז די רעגירונג איז געווען פארנומען מיט דער פלאן באר־שריינונג קאנפערענץ, וואס זיי האבן אויפגעגעבן. אין דער ליבעראלן האבן זיי געוועלט צעשטערן די דאזיקע קאנפערענץ, אפשר האבן די ליבע־ראלן פארהאנדלונגען דורכצוואורפנדיק די רעגירונג. אין דער אלגעמיינע וואלן, אין זיי האבן אויסגעגוצט די פלאטן קאנפערענץ ווי אן אויסרייד צו שטיצן די רעגירונג, ווען זיי האבן זי געדארפט באקומען.

איצט הייסט אבער נייע געדיכטע וואלקנס אויפ׳ן הימל פון מאק־דאנאלדס רעגירונג. אין די לעצטע עלעקטאראלע קאמפאניען אין די ארבעטער־שטאדטלעך פראגע ווי איר וויכטיקסטן לאזונג, אין זי האט דעם דאזיקן געווארן־גען די וואלן, ניכער פון אלץ, א דאנק דעם דאזיקן לאזונג. אין איצט דארף זי דעם דינסטאג באגעגענען דעם פארלאמענט מיט אן ארבעטסלאזיקייט, וואס האט צו זיך קוים א פארגלייך אין דער בריטישער געשיכטע.

זיכער איז די רעגירונג ניט שולדיק אין דער ארבעטסלאזיקייט. — אבער דער עולם וויל געוויינלאך פון אזעלכע זאכן ניט וויסן. די ארבעטער פארטיי אליין האט אין די לעצטע וואלן געזוכט צו וואורפן די שולד פאר דער ארבעטסלאזיקייט אויף דער קאנסערוואטיווער רעגירונג. אין די קאנסער־וואטיוון וועלן איצט זיכער זוכן צו באנוצן זיך מיט דער איצטיקער לאגע צוריקצואורפן די שולד.

דאס אליין שוואכט שוין זייער אפ די פאזיציע פון דער רעגירונג. אבער דאס וואלט נאך מסתמא ניט געפירט צו איר דורכפאל, — באזונדערס דערפאר, ווייל ווי איינעס פון די מיטלען קעגן דער ארבעטסלאזיקייט וואס זי וועט אנבאטן פאר דער איצטיקער סעסיע, וועט זיין דער פלאן צו קאלא־ניזירן ארבעטסלאזע אויפ׳ן לאנד, — א פלאן, וואס איז זייער נאענט צום הארצן די ליבעראלן.

די געפאר פאר דער רעגירונג ליגט אבער אין איר געוועזן פרעיעקט זוכן צוריקציען דעם "טרייד יוניאן אקט". ווילכן זי ברייננט פאר פאר דער איצטיקער סעסיע. די אלגעמיינע מיינונג איז, אז די ליבעראלן וועלן אין דער דאזיקער פראגע שטימען מיט די קאנ־סערוואטיוון. דורכוואורפנדיק די רעגירונג.

דער דאזיקער "טרייד יוניאן אקט" איז דורכגעפירט געווארן פון דער קאנסערוואטיווער רעגירונג נאך דעם אלגעמיינען סטרייק. דער אקט האט דאן פארבאטן די טרייד יוניאנס צו באשטייערן די מיטגלידער פאר פאלי־טישע צוועקן, — דאס הייסט, צו פינאנסירן די ארבעטער פארטיי. דאס איז געווען א שווערער קלאפ פאר דער ארבעטער פארטיי, אזוי ווי דער אנדערער פארטייען, קיין רייכע ביישטייערער. און וועלכע האט קיין זי אנדערע פארטייען, אין אזוי ארום בלויז בען 29.4 פראצענט פון די אראבער אן לאנד.

אין דער זעלבער צייט, האלט סימפ־סאן, אז פארשיידענע אידישע אינסטי־טוציעס אין פאלעסטינע באזיצן גענוג רע־זערוו לאנד וואס איז ניט אנטווידקלט און וואס גיט זיי א מעגלאכקייט אנצוגיין מיט זייער טעטיקייט אן שום אונטער־ברעכונג. סימפסאנ׳ס פארגעשלאגענער אלגעמיינער פלאן פון אנטווידקלונג איז כמעט אויסשליסלאך פאר דעם בענעפיט פון די אראבער און בעדואינער.

סימפסאן דריקט אויס באדויערן וואס א טייל פון דעם וואסער וואס איז נוי־טיק פאר דער באוואסערונג פון לאנד, נעפינט זיך איצט אונטער א קאנצעסיע און ער שלאגט פאר אז עס זאלן אנגע־נומען ווערן שריט כדי צו פארזיכערן א צופרידנשטעלנדע אראנזשירונג מיט דעם קאנצעסיאנער. כדי צו אנטווידקלן דאס לאנד שלאגט סימפסאן פאר צו באר־שטימען א קאמיסיע, וואס זאל באשטיין פון איין ענגלענדער, א איד און אן אראב־בער. ער ראט אויך, אז די דריי איצטי־קע וויינשפטלאכע עקספערימענטאלע סטאנציעס וואס ווערן אנגעפירט דורך דער רעגירונג, דורך דער אידישער אגענ־טור און דורך דעם העברייאישן אוניווער־סיטעט, זאלן פאראייניקט ווערן.

סימפסאן ווייזט אויניקע מאל אז אין זיין באריכט אויף דער וויכטיקייט צו שאפן קאאפעראציע צווישן דער אידישער אגענטור און דער רעגירונג, ספעציעל בדי צו דערגרייכן א געדיכטע קאלאניזאציע, וואס מען זאל אנערקענען אז דער אידישער אגענ־טור האט דערגרייכט א קריטישע שטופע פון דער אינטערנאציאנאלער אנטווידקלונג. דאס האבן נאר לערער אי־דענפיינט געצאפט בלוט פון זייערע קליי־נע אידישע שילער, שטעלנדיק זיי די פראגע — אויף וועמעס צד וועלן זיי שטיין אין ווייטערן אין דער ארץ־ישראל? . . . מעגלאך, אז דער טעדעטישער ציוניזם, ריכטיקער — די ציוניסטישע פראפאגאנדע האט ניט גע־לייגט גענוג אכט אויף דער דאזיקער פראג און האט ניט גענוג דערקלערט פאר־גע אין דער רעגירונג פון ארץ־ישראל כאמע, אז עס איז דא נישטא קיין שום ווירדערשפרוך. אבער שלום אש, אלנפאלס, נויטיקט זיך ניט אין אזא אויפקלערונג.

ווענן העבראייאיש האט זיך שלום אש אין דעם זעלבן אינטערוויו ארויסגעזאגט קורץ און שארף: "העבראייאיש איז א ריי־כע אין שייגע שפראך, אבער זייער אז אלטע אין שוין א טויטע" ווען מען שטעלט צוזאמען דעם "אבסטראקטן אי־דעאל בלויז פאר נייסט" און די "טויטע שפראך", בלייבן שוין טאקע פון ארץ־ישראל בלויז חורבות, און עס איז א גרויסער ספק אויב דאס אידישע פאלק, ניט נאר ציוניסטן, מסכים צו אזא סך הכל. שלום אש זעלבסט האט ניט איינמאל אנדערש אין געשריבן ווענן ארץ־ישראל אנדערש, נאר אזוי איז דאס שוין, אזוי צוגארטלט מען זיך, ווען עס בלאזט אזא ווינט.

נאר קיין גרויסן רוש, אגב, מאכט דאס ניט אויצ דעם אידישן שלב. עס איז נישט א גרויסער פאמיליע, לויט ווי עס רעקאמענ־דירט סימפסאנ׳ס בארי